

Radosław Ślusarczyk*

Budując kapitał społeczny – ewaluacja XXXVII OWE

W roku szkolnym 2023/2024 odbyła się XXXVII Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej. Jej hasło przewodnie brzmiało: „Kapitał społeczny w procesie gospodarowania”. Do zawodów XXXVII OWE zgłosiło się kilka tysięcy uczniów szkół średnich z całej Polski. W ramach olimpijskich zmagani uczestnicy zastanawiali się nad istotą kapitału społecznego, a także jego znaczeniem dla procesów zachodzących w gospodarce. Tradycyjnie kłamrą zamykającą rywalizację uczestników danej edycji Olimpiady jest ewaluacja. Dla organizatorów jest to szczególnie ważny punkt olimpijskiego kalendarium, gdyż wyniki ewaluacji stanowią istotne źródło informacji na temat jakości realizowanego projektu oraz stanowią bazę do właściwego kształtowania go w przyszłości.

O ewaluacji

Podstawową cechą badania ewaluacyjnego jest, tradycyjnie, zaproszenie do niego zarówno uczestników, jak i ich opiekunów. Ze względów organizacyjnych uczniami biorącymi udział w badaniu są uczestnicy zawodów II (okręgowych) oraz III (centralnych) stopnia. Z kolei, w przypadku opiekunów uczestników, do udziału w ewaluacji zaproszenie otrzymali nauczyciele przygotowujący zawody szkolne w swoich placówkach edukacyjnych. Tak jak w ubiegłych latach, ewaluacja miała formę ankiety elektronicznej, która została udostępniona respondentom po zawodach centralnych. Wśród pytań, na które musieli odpowiedzieć adresaci ankiety, były m.in. te dotyczące: poziomu merytorycznego i organizacyjnego zawodów, pozycji OWE na tle innych olimpiad i konkursów wiedzy, atrakcyjności i aktualności hasła przewodniego, skali trudności pytań, planów zawodowych uczestników oraz postulowanych zmian w zakresie

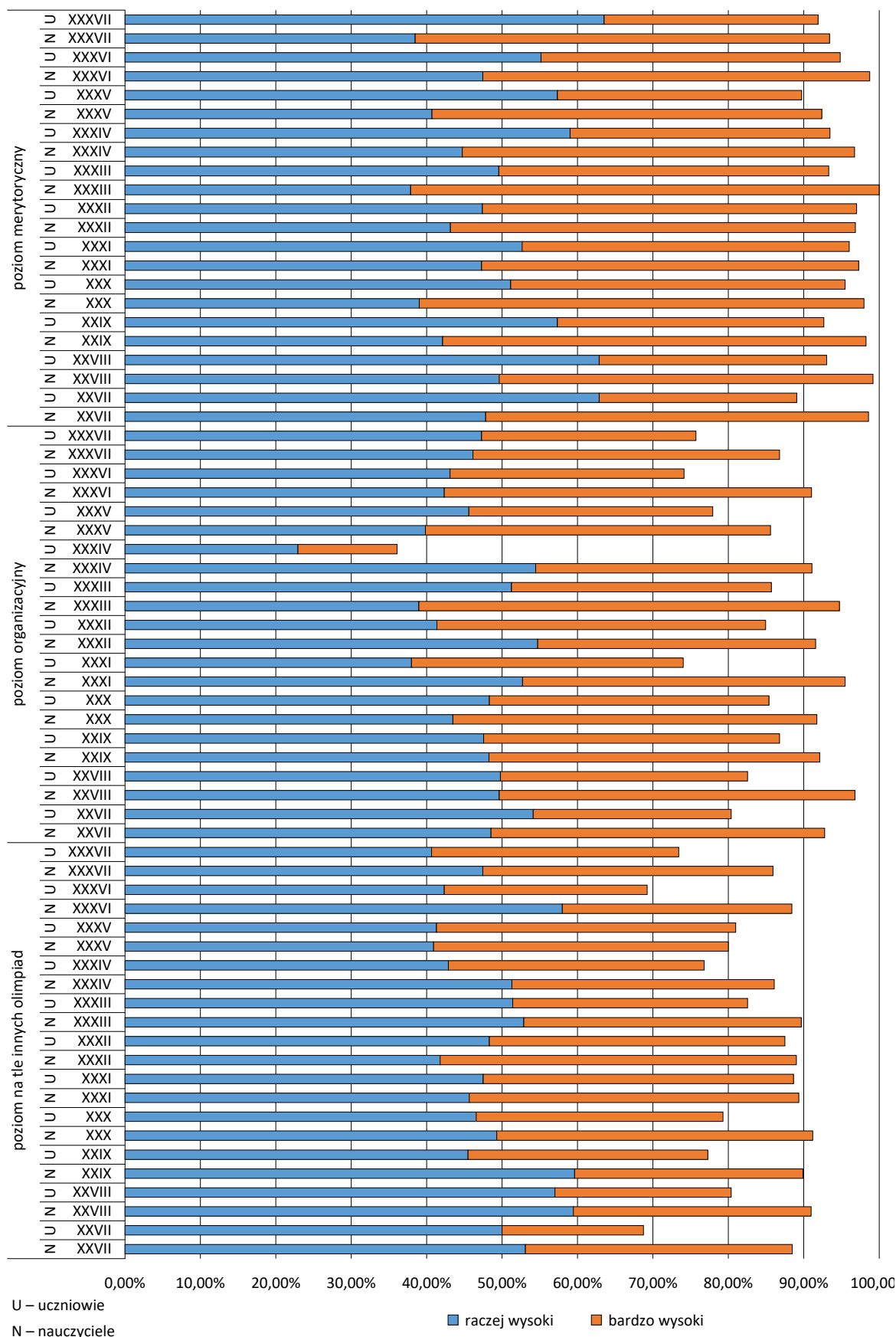
realizacji kolejnych edycji OWE. Warty podkreślenia jest fakt, że przeprowadzone badanie miało charakter anonimowy. Ankiety ewaluacyjną XXXVII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej zdecydowało się wypełnić 165 osób, z czego 74 uczniów oraz 91 nauczycieli. Należy podkreślić, że począwszy od XXV edycji OWE, w badaniu ewaluacyjnym brało udział łącznie już blisko 3500 osób.

„Spójność, konkret i punktualność”

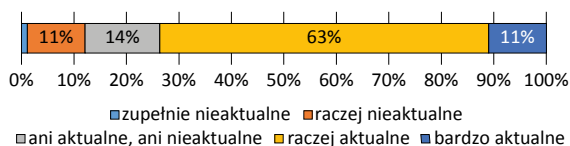
Ta część tekstu o ewaluacji OWE tradycyjnie poświęcona jest tematyce dotyczącej poziomu merytorycznego i organizacyjnego danej edycji. Podany w cudzysłowie śródtytuł – to jest: „spójność, konkret i punktualność” – jest cytatem z odpowiedzi udzielonej w badaniu ewaluacyjnym przez jednego z uczestników. Analiza wyników odpowiedzi pozostałych respondentów ankiety daje obraz Olimpiady zbieżny z tak wyrażoną opinią. W szczególności należy zauważyć, że XXXVII Olimpiada Ekonomiczna charakteryzowała się wysokim poziomem merytorycznym. Takie zdanie podzielają zarówno uczniowie, jak i ich opiekunowie. W przypadku uczniów odsetek pozytywnie oceniających ten aspekt olimpijskich zmagani wyniósł blisko 92%. Tym samym, podobnie jak w przypadku XXXVI OWE, mniej niż jeden na dziesięciu uczestników nie wskazał, że poziom merytoryczny XXXVII OWE był „raczej wysoki” lub „bardzo wysoki”. Należy podkreślić, że wynik ten jest podobny do tych właściwych ostatnim trzem edycjom OWE. Ta pozytywna ocena została potwierdzona w opiniach nauczycieli. Należy zauważyć, że ponad 93% z nich uznało, że poziom merytoryczny XXXVII OWE był „raczej wysoki” lub „bardzo wysoki”. Warto także odnotować, że w przypadku odsetka nauczycieli wskazujących na „bardzo wysoki” poziom merytoryczny Olimpiady nastąpił wzrost o ponad 3,5 p.p. w porównaniu do XXXVI OWE, z poziomu ok. 51% do blisko 55%. Te wysokie oceny poziomu merytorycznego XXXVII

* Dr Radosław Ślusarczyk – sekretarz naukowy Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

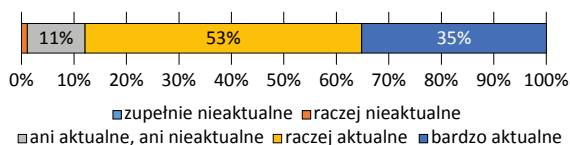
Opinia uczestników i nauczycieli na temat XXXVII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

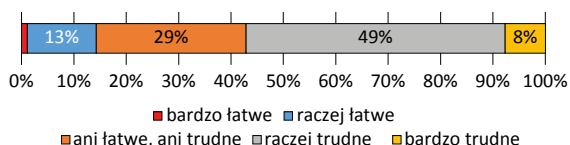
Atrakcyjność hasła przewodniego XXXVII OWE w opinii nauczycieli

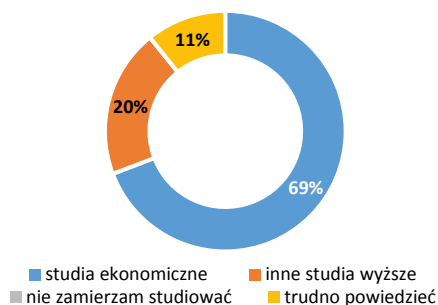
Aktualność hasła przewodniego XXXVII OWE w opinii nauczycieli

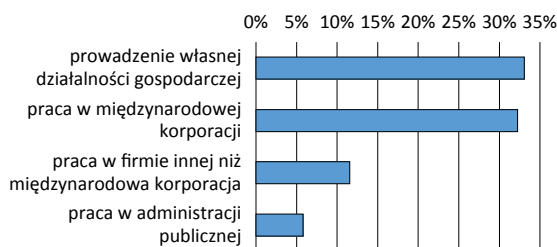
Poziom trudności hasła przewodniego XXXVII OWE w opinii nauczycieli

Plany edukacyjne uczestników XXXVII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Plany zawodowe uczestników XXXVII OWE

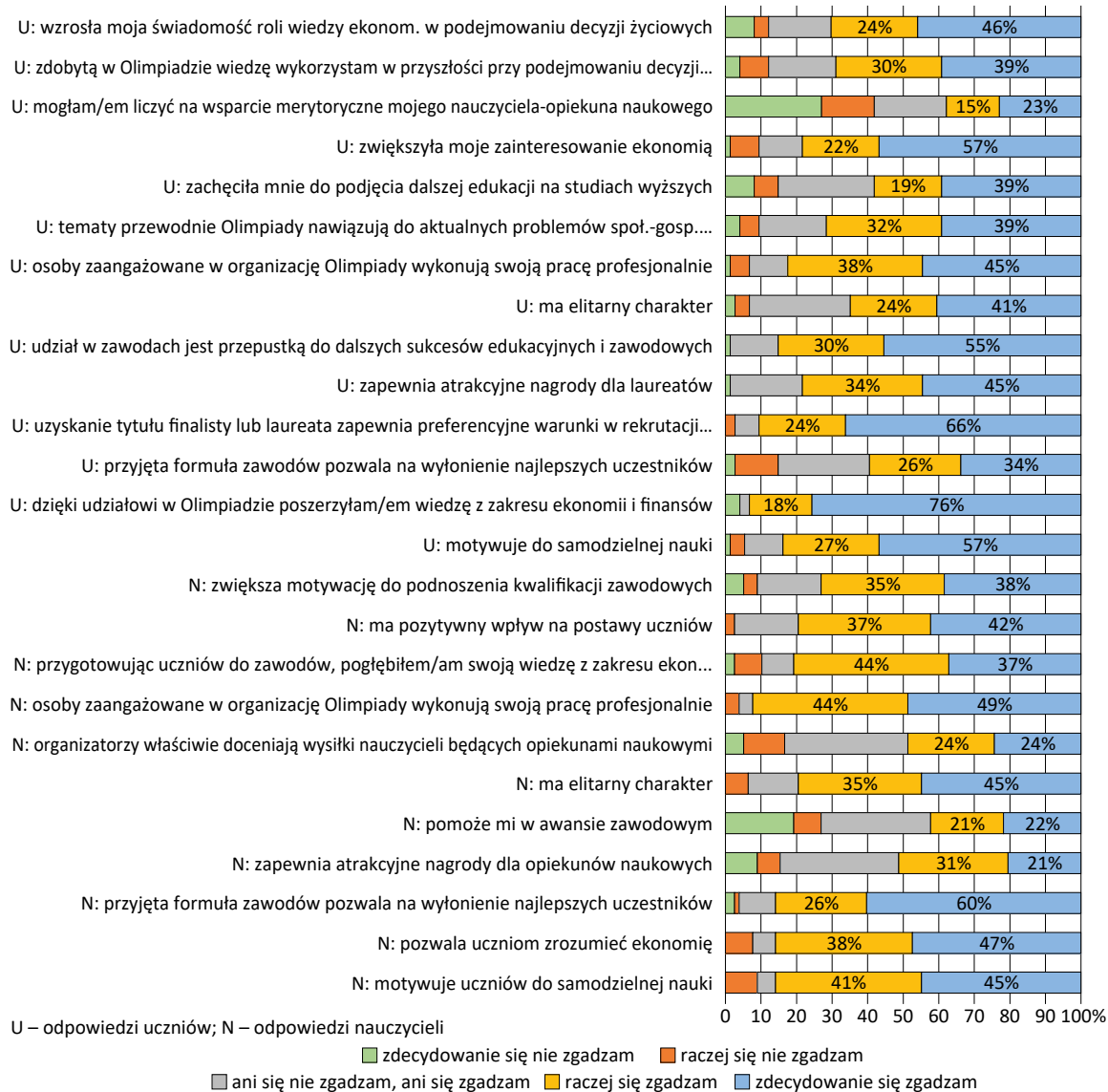
OWE stanowią potwierdzenie bardzo dobrze wykonanej pracy przez Komitet Główny oraz komitety okręgowe OWE oraz wskazują, dlaczego OWE jest uważana za jeden z najbardziej elitarnych konkursów wiedzy ekonomicznej w Polsce.

Z perspektywy organizatorów, oprócz bardzo ważnego aspektu merytorycznego, istotną kwestią jest również poziom organizacyjny zawodów. Stąd też respondenci ankiety tradycyjnie zostali zapytani

o wyrażenie swojej opinii także w tym aspekcie. Czy zatem zawody przebiegały sprawnie? Czy wszystko było „punktualnie”? Na wstępie do odpowiedzi na pytanie o poziom organizacyjny zawodów należy ponownie przypomnieć, że ze względu na mające miejsce blisko trzy lata temu zmiany w sposobie finansowania olimpiad, jako organizatorzy musieliśmy dokonać pewnych istotnych zmian w jej przebiegu. Modyfikacji uległ sposób organizacji zawodów szkolnych oraz centralnych. Szczególnie istotna zmiana dotyczyła zawodów III stopnia. Warto wspomnieć, że część pisemna zawodów została przeprowadzona w poszczególnych komitetach okręgowych, natomiast część ustna miała miejsce w siedzibie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Pomimo tej koniecznej korekty formuły przeprowadzenia poszczególnych etapów OWE jej poziom organizacyjny także otrzymał wysoką notę. Należy podkreślić, że jedynie ok. 5% uczestników wyraziło negatywną opinię na temat poziomu organizacji XXXVII OWE. Jest to wynik lepszy niż w przypadku XXXVI OWE (odsetek ten wyniósł wówczas niespełna 9%). Co więcej, blisko dziewięciu na dziesięciu nauczycieli wskazało, że poziom ten był „raczej wysoki” lub „bardzo wysoki”. Tym samym należy uznać, że wysiłek wszystkich osób zaangażowanych w przebieg zawodów XXXVII OWE przyniósł efekt w postaci sprawnie przeprowadzonych zawodów.

Tradycyjnym uzupełnieniem oceny poziomu merytorycznego i organizacyjnego danej edycji OWE jest pytanie, jak prezentowała się ona na tle „konkurencji”. Również w przypadku tej kwestii – w opinii uczniów i nauczycieli – XXXVII OWE prezentowała się bardzo dobrze. Zarówno w przypadku uczniów, jak i ich opiekunów jedynie sześciu na stu respondentów negatywnie wypowiedziało się w tej kwestii na temat Olimpiady. Należy przy tym zauważyć, że w porównaniu do XXXVI OWE odsetek uczestników, którzy wskazali odpowiedzi mówiące o tym, iż na tle innych olimpiad OWE prezentowała się „raczej dobrze” lub „bardzo dobrze” wzrósł o 4 p.p., do poziomu ponad 73%. Co więcej, o blisko 6 p.p. zwiększył się odsetek uczniów, którzy stwierdzili, że prezentowała się ona „bardzo dobrze”. Także w przypadku opiekunów odsetek respondentów, którzy wskazali na bardzo dobry poziom OWE na tle innych olimpiad uległ zwiększeniu o ponad 8 p.p. Tak więc porównanie poziomu OWE z innymi olimpiadami wypada bardzo korzystnie. Należy zauważyć, że taki obraz OWE w oczach uczestników i ich opiekunów nie jest rezultatem wyłącznie poziomu ostatniej edycji, ale jest to efekt wieloletniej, systematycznej pracy wszystkich osób zaangażowanych w organizację jej zawodów pod kierownictwem prof. dr. hab. Stanisława Owsiaaka (przewodniczącego Komitetu Głównego).

Opinie uczestników XXXVII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Atrakcyjne hasło przewodnie

Decyzją Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jej XXXVII edycja odbywała się pod hasłem, które brzmiało „Kapitał społeczny w procesie gospodarowania”. Dokonując wyboru hasła przewodniego, Komitet Główny musi sprostać wymogom związanym z jego aktualnością i atrakcyjnością, a jednocześnie nie może zapominać o jego właściwym poziomie trudności. Tradycyjnie respondenci ankiety ewaluacyjnej zostali zapytani o ocenę hasła przewodniego OWE we wspomnianych aspektach. Po pierwsze, w opinii nauczycieli hasło XXXVII OWE było atrakcyjne dla młodzieży. Blisko 3/4 z nich wskazało, że było „raczej atrakcyjne” lub „bardzo atrakcyjne”. Po drugie, opiekunowie uczestników OWE zgadzają się również ze stwierdzeniem, że hasło to poruszało

aktualne problemy. Tego zdania jest aż 88% nauczycieli. Co więcej, uczestnicy zapytani o opinię na ten temat potwierdzili aktualność problemów podnoszonych w hasłach przewodnich OWE. Jedynie dziewięciu na stu uczestników było odmiennego zdania. Po trzecie, ponad połowa opiekunów naukowych wskazała, że w ich opinii hasło przewodnie było trudne dla ich podopiecznych. Jednocześnie należy zauważyć, że uczestnicy zapytani o skalę trudności pytań na zawodach OWE byli zdania, że nie powinny być one łatwiejsze (54% odpowiedziało, że powinny być ani łatwiejsze, ani trudniejsze, 9% – że „raczej trudniejsze”, a 1% – że „dużo trudniejsze”). Biorąc pod uwagę odpowiedzi na powyższe pytania, należy uznać, że poziom trudności tematyki podejmowanej na XXXVII OWE był odpowiedni dla ogólnopolskiego konkursu wiedzy.

OWE buduje kapitał na przyszłość

Celem, który przyświecał Polskiemu Towarzystwu Ekonomicznemu przy powoływaniu do życia Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, było upowszechnienie wiedzy o gospodarce. Stąd też każdoroczna ewaluacja stara się odpowiedzieć na pytanie, na ile ten cel jest realizowany. Uczestnicy zapytani o to, czy ich udział w Olimpiadzie poszerzył ich wiedzę z zakresu ekonomii i finansów, jednoznacznie wskazali, że tak. Tego zdania było aż 93% uczniów. Także grono pedagogiczne zwróciło uwagę na efekt upowszechniania wiedzy z zakresu ekonomii mający miejsce w związku z przedsięwzięciem, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej. Po pierwsze, blisko 90% z nich jest zdania, że udział w OWE pozwala uczniom lepiej zrozumieć ekonomię. Po drugie, ponad 80% opiekunów uważa, że OWE pozytywnie wpłynęła także na ich poziom wiedzy. Niewątpliwie wyniki te pozwalają stwierdzić, że Olimpiada w obecnym kształcie realizuje postawiony przed nią podstawowy cel. Dodatkowo warto zwrócić uwagę na praktyczny charakter wiedzy zdobywanej przez uczestników w trakcie zawodów OWE. Zdecydowana większość z nich zgadza się ze stwierdzeniem, że zdobytą wiedzę wykorzysta w przyszłości przy podejmowaniu decyzji finansowych. Jest to informacja szczególnie istotna, jeżeli pod uwagę weźmiemy fakt, iż nie wszyscy uczestnicy planują swoją przyszłą ścieżkę edukacyjną wiązać z ekonomią. Tym samym udział w OWE może być dla tej grupy

osób głównym źródłem wiedzy przy podejmowaniu decyzji finansowych w swoim przyszłym życiu zawodowym i osobistym. Odnosząc się również do planów zawodowych naszych uczestników, należy zauważyć, że deklarują oni przede wszystkim chęć prowadzenia własnej działalności gospodarczej (33%) lub pracy w międzynarodowej korporacji (32%).

Podsumowując, z ewaluacji XXXVII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej płyną następujące główne wnioski. Po pierwsze, ubiegłoroczna OWE charakteryzowała się wysokim poziomem merytorycznym. Po drugie, wysokiemu poziomowi merytorycznemu zawodów towarzyszył wysoki poziom organizacyjny. Po trzecie, jednym z kluczowych elementów kształtujących pozytywny wizerunek Olimpiady u uczestników i ich opiekunów było właściwie dobrane hasło przewodnie. Warto przypomnieć, że zgodnie z decyzją Komitetu Głównego hasło przewodnie XXXVIII OWE będzie brzmiało: „Polska w Unii Europejskiej – bilans XX-lecia”. Na zakończenie niniejszego tekstu warto wspomnieć wszystkich, którzy swoją ciężką pracą przyczynili się do prawidłowego przebiegu XXXVII OWE: nauczycieli odpowiedzialnych za organizację zawodów szkolnych, a także pracowników Biura Zarządu Krajowego oraz oddziałów Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w całym kraju. W imieniu Komitetu Głównego szczególne podziękowania kieruję do sekretarzy komitetów okręgowych, bez zaangażowania których nie byłoby możliwe przeprowadzenie części pisemnej zawodów centralnych. ■

Agnieszka Warzywoda, laureatka XXXVII edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, przyjmuje gratulacje od prof. dr. hab. Mariana Goryni, prezesa PTE i dr. hab. Bogdana Ślusarza, prof. UZ, wiceprezesa PTE.